

lemű és irányzatú munkáink, akkor a kezdő tanárnak nem kell örökösen töprengenie, hogy bizonyos kérdésekben mint járjon el; minden módszertani kérdésre gyakorlatilag fog megfelelni az a munka.

Horváth Károly.

Emil Wilk, Lehrer in Prázmár (Tartlau): Märchen-Fibel für die ev. Volksschulen in den siebenb. Landesteilen Ungarns; Begleitwort zur Märchenfibel. Brassó, 1913. Im Selbstverlag. 1 K 30 f.

Ebben az abc-s könyvben és a hozzá tartozó magyarázatban az az elv, hogy a gyermek lelkét mindenféle ráerőszakolt, szellemi békától meg kell szabadítani és vissza kell neki adni az érzékei fölött való szabad rendelkezést. Wilk könyvecskéje gyakorlati megvalósítása azoknak a törekvéseknek, melyek a pusztán tanító iskolát át akarják alakítani dolgoztató iskolává. Az írás-olvasás a kezdete a konvenciók rendszeres elsajátításának. Ekkor kell alapját vetni annak, hogy érzékszerveinket az egész életen át helyesen használjuk. Wilk Emil nem ragadja ki a gyermeket a környezetéből, hanem az iskolát állítja be a környezet közepébe. Nem az ünnepélyes irodalmi nyelv koturnusán át beszél tanítványaihoz, hanem azon a nyelven, melyet gügyögve tanultak meg, amelyet otthon, szüleik és apró pajtásaik körében használnak: a tájszólásokban. Ez kedves nekik, sőt a felnőtteknek is. Természetes, hogy a dialektus csak az élőszóban jelentkezhetik. Papiroson, táblán, szóval megörökített formában az irodalmi nyelvvel találkozik a gyermek. De akkorra már a tájszólás segítségével megismerkedett, sőt megbarátkozott a tanítás eszközeivel, az ismerős fogalmaknak idegenszerű, *hochdeutsch* nevét könnyen és szívesen megtanulja. A tájszólás használása lehetővé teszi a gyermeknek a munkában való aktív részvételét. Nem kell bambán lesnie a tanító ajkáról a bűvös szavakat, hanem bátran és közvetlenül feltárhatja lelkét. Így az eleven élet napsugara jut bele a tanításba.

Ezen kívül alkalmazza Wilk a rajzot is. Azt tartván, amit egyre többen ismernek már fel, hogy a passzív szemlélet hiányos. Ezért olyan képeket kell mutatnunk, melyeket a maga bájosan fejletlen technikájával utánozni tud. Így lesz a szemlélet aktív, így születik meg az igazi dolgozva tanulás. E könyv pompás gyűjteményét adja a primitív gyermekrajzoknak. Mindegyik hangnak megvan az állandó, szimbólikus képe, mely egy-egy kedves, kis mesével megörögződik a gyermek lelkében és a kapcsolat eleven erejével ösztökéli a gyermeket az iránta való érdeklődésre. Azután következik a szóolvasás, amit elősegít a szavakkal való előzetes ismeretség, az összefüggő történet. A szerző hangképgyűjteményt is készített. A rajzolás

kívül a mintázás, kirakás (pálcikából és tökmagból) és szedés is hozzájárul a tanítás elevenebbé tételéhez. (Szedőszekrényvel is szolgál a szerző, még pedig a leírás szerint igen praktikus beosztásával.) Leleményessége a számolás tanításában sem hagyja cserben a szerzőt. Itt is elsősorban a gyermek képzeletére hivatkozik. Az újból indul ki, mert ez «a legolesőbb, legkényelmesebb és legtermészetesebb számoló-eszköz.» Az ujjakhoz tervszerű meséket fűz és így vési bele a gyermek lelkébe a számfogalmakat. De egyéb eszközöket is felhasznál, hogy minél kézzelfoghatóbbá tegye azokat, így pl. a pálcikákat, számológépet, játékot, rajzolat, pénzt, leleményes történetkéik kíséretében.

Szöts Gyula.

Stankovits Szilárd: A testgyakorlás kézikönyve elemi és polgári iskolák számára. Tanítók és szülők használatára. 184 ábrával. Bpest, 1913, Rózsavölgyi és társa, n. 8°, XIV + 254 l., kötve 5 K. (A Magyar Athletikai Szövetség Könyvtára 5.)

E munka igen jó, összefoglaló kézikönyv nem csupán a testgyakorlás tanítói, hanem minden tanító és a szülők részére is. Bevezetésében jelzi a testgyakorlás hatását a testre és a lelki életre; előadja a feltétlenül szükséges élettani tudnivalókat, s röviden összefoglalja a testgyakorlás egészségtanát. Utbaigazítást ad a tanítás módjára, a gyakorlatok megválasztására, vezetésére, bemutatására stb. Ezek a fejtegető részek az első két fejezetet töltik meg (1—34. l.); a mű többi része bő gyakorlatgyűjtemény, mely a fokozatosságot soha szem elől nem tévesztve, a gyakorlatok bő leírásán kívül, a vezényszavakat és az egyes gyakorlatokra vonatkozó egyéb tudnivalókat is tartalmazza. A kitűnő ábrákkal ellátott gyűjtemény főképen a svédrendszerű gyakorlatokat foglalja magában, a svéd rendszerben használatos felosztás szerint csoportosítva.

Bihari Gyula.

ÚJ KÖNYVEK.

1. Hazai művek.

Böhm Károly összegyűjtött művei. Kiadja a Böhm Károly-Társaság Kolozsvárt. Tanulmányok, értekezések. I. kötet. Bpest, 1913, 8° 224 l., ára? Pfeifer Ferd. biz. — Tartalma: Az ének fejtvénye. A tudat keletkezése az emberben. Az ösztön és kielégedése. A realizmus alapellenmondása. Az asszony lélektanáról.

Cselőtei Lajos dr., A svédrendszerű torna alappyakorlatai. 248 ábrával. Bpest, 1914, Stephaneum biz., n8° 196 l., 4 kor.

Dobján László, Hazai középiskoláink 1912/13. tanévi Értesítőiben megjelent tudományos értekezések s egyéb közlemények repertoriuma. Bpest, 1914, Franklin-T., k8° 35 l. — A 61 pedagógiai